

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ПРЊАВОР
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ**

Карађорђева бр. 2, Прњавор, тел/факс: +387 51 663 740
e-mail: opstina@prnjavor.ba, www.prnjavor.ba

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ
ПРЊАВОР ЗА ПЕРИОД 2012-2020. ГОДИНА
У 2018. ГОДИНИ**

Предлагач: Начелник општине
Обрађивач: Одјељење за локални економски
развији друштвене дјелатности

Прњавор, јул 2019. године

САДРЖАЈ

САЖЕТАК	2
1. УВОД.....	3
2. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ.....	3
2.1. Визија	3
2.2. Стратешки циљеви	4
2.3. Секторски циљеви	4
2.4. Кључни планирани приоритети и фокуси за посматрани годишњи период (2018. година)	4
2.5. Збирни преглед приоритетних пројеката и оквира за њихово финансирање обухваћених Планом имплементације за период 2018-2020. година	5
3. ПРЕГЛЕД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРЉАВОР	6
3.1. Сажет осврт на претходни период имплементације (2017. година).....	6
3.2. Преглед имплементације Стратегије у извјештајној 2018. години	6
3.3. Кључни резултати и остварени прогрес.....	14
3.4. Вертикална и хоризонтална усклађеност	16
3.5. Институционални капацитети општинске управе	17
4. ЗАКЉУЧАК	17

САЖЕТАК

Извјештај о имплементацији Стратегије интегрисаног развоја општине Прњавор за период 2012-2020. година има за циљ да допринесе бољем доношењу одлука о реализацији стратешких приоритета економског, друштвеног и сектора заштите животне средине у оквиру 9 дефинисаних секторских циљева.

Планом имплементације Стратегије за период 2018-2020. година предвиђена је реализација 34 пројекта укупне вриједности 17.954.498,00КМ. У 2018. години предвиђена је реализација 27 пројеката, од којих је 17 потпуно реализовано и 6 пројекта дјелимично, док 4 пројекта нису реализована.

Укупна вриједност реализованих пројеката је 5.385.151,61, што је 77,40% реализације у односу на пројектовани финансијски оквир. 40,2% од укупне вриједности реализованих пројеката финансирано је из буџета општине Прњавор, а остало из спољних извора.

У погледу кључних приоритета и фокуса за 2018. годину, општина Прњавор је реализовала активности на пројектима Унапређење приоритетне школске инфраструктуре, Изградња приоритетне путне мреже и саобраћајне инфраструктуре, као и у оквиру Подстицаја за пољопривредне произвођаче. Реализацијом ових пројеката општина Прњавор је остварила значајан допринос у унапређењу основношколског васпитања и образовања, путне инфраструктуре и пољопривредне производње.

Почетком 2016. године општина Прњавор је постала партнерска општина у *Програму за локалну самоуправу и економски развој у Босни и Херцеговини – ProLocal*, који на подручју БиХ имплементира њемачка организација GIZ. Током 2018. године реализоване су одређене активности у оквиру наведеног пројекта, а крајем године пројекат је завршен.

Половином 2016. године општина Прњавор је започела имплементацију *Municipal Environmental and Economic Governance (MEG)* пројекта, који на подручју БиХ имплементира UNDP. Током 2018. године активности су реализоване у три правца: демократичнији и квалитетнији рад органа локалне самоуправе, пружање квалитетних услуга у секторима привреде и заштите животне средине у складу са потребама грађана, те унапређење регулаторног оквира за пружање услуга. Када је у питању заштита животне средине, фокус је на предузећима која се баве пружањем комуналних услуга, првенствено водовод и канализација.

Током 2018. године општина Прњавор је наставила активности у процесу стицања сертификата општине са повољним пословним окружењем (*BFC SEE- Business Friendly Certification South East Europe*).

Изазови који имају негативан утицај на степен имплементације планираних интервенција се огледају у недостатку ресурса, посебно финансијских средстава.

1. УВОД

Стратегију развоја општине Прњавор за период 2012-2020. године израдио је Развојни тим Општине Прњавор, у оквиру Пројекта интегрисаног локалног развоја (ILDP), који представља заједничку иницијативу Владе Швајцарске и Развојног програма Уједињених нација (UNDP).

Стратегија развоја општине Прњавор за период 2012-2020. година усвојена је на 4. посебној сједници Скупштине општине, одржаној дана 11.04.2012. године („Службени гласник општине Прњавор“, број 14/12).

Током 2016. године проведен је процес средњорочне евалуације Стратегије развоја, за период 2012-2015. година, на основу којег је израђен Извјештај о средњорочној евалуацији Стратегије развоја општине Прњавор за период евалуације 2012-2015. година.

У складу са МиПро¹ методологијом, те на основу наведеног Извјештаја, утврђена је потреба ревизије Стратегије развоја општине Прњавор за период 2018-2020. година. У складу с тим, током 2017. године покренут је и спроведен процес ревизије Стратегије развоја општине Прњавор за период 2018-2020. година. Ревидирани документ је усвојен на сједници Скупштине општине Прњавор одржаној 10.07.2018. године и објављен у „Службеном гласнику општине Прњавор“ број 13/18.

Као оперативни инструмент за реализацију Стратегије, општина припрема трогодишњи план имплементације сваке године од усвајања Стратегије. Детаљан План имплементације за период 2018-2020. година је припремљен, усвојен од стране Скупштине општине на сједници одржаној 10.07.2018. године и објављен на званичној страници општине Прњавор (<http://opstinaprnjavor.net/wp-content/uploads/2019/03/Plan-implementacije-2018-2020.-godina.pdf>) и „Службеном гласнику општине Прњавор“ број 13/18.

Овај извјештај се односи на имплементацију стратешких, односно секторских приоритетних пројеката у 2018. години, који се по МиПРО методологији планирају уз консултације са свим битним актерима у заједници у свим фазама имплементације Стратегије.

Носилац израде трогодишњег плана имплементације, као и извјештаја, је Одјељење за локални економски развој и друштвене дјелатности, у оквиру ког је основан Одсјек за развој и предузетништво и који у општини Прњавор обавља функцију јединице за управљање развојем (ЈУРА). Извјештај је припремљен на основу Извјештаја о извршењу буџета општине Прњавор за период 01.01.-31.12.2018. године, података достављених од свих унутрашњих организационих јединица општине, те на основу Извјештаја о реализацији плана капиталних улагања на подручју општине Прњавор за 2018. годину.

2. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ

2.1. Визија

Ревизијом Стратегије развоја општине Прњавор за период 2012-2020. година визија је остала готово неизмијењена:

„Прњавор 2020. године ће бити мјесто гдје ће људи са овог подручја, ма гдје се тренутно налазили и ком народу припадали, на основу своје предузетности, знања и пословних веза остварити снажан прилив инвестиција и динамичан развој локалне привреде. Као резултат оваквог осмогодишњег привредног замаху и друштвеног напретка, Прњавор ће од „Мале

¹МиПРО - назив методологије, скраћеница настала од почетних слова (методологија за интегрисано планирање развоја општина) са симболичким значењем - да смо ми, који партиципативно планирамо на локалном нивоу, проактивни, дакле, да обликујемо своју будућност.

Европе“ постати „Европа у малом“, са бољим квалитетом живота, развијеном друштвеном и комуналном инфраструктуром, туристички атрактивном и очуваном животном средином, препознатљив по имици мултикултуралности и толерантности.“

2.2. Стратешки циљеви

Стратегијом развоја општине Прњавор за период 2012-2020. година дефинисано је 5 стратешких циљева.

Обзиром да је Извјештај о евалуацији Стратегије показао да су стратешки циљеви формулисани комплексно (обухватају неколико области и сектора), приликом ревизије Стратегије, стратешки циљеви су редефинисани (обједињени и јасније постављени):

Стратешки циљ 1: Унапријеђена конкурентност и тржишна оријентација локалне привреде,

Стратешки циљ 2: Остварен висок квалитет јавних и комуналних услуга,

Стратешки циљ 3: Унапријеђен систем управљања заштитом околине.

2.3. Секторски циљеви

Стратешки приоритети за развој општине су: економски развој, друштвени развој и заштита животне средине. Стратегијом развоја у оквиру ових сектора било је дефинисано 19 секторских циљева.

У поступку ревизије секторских планова, секторски циљеви су анализирани и поједностављени, боље формулисани и фокусирани груписањем пројеката у програме и одбацивањем циљева које масе појављују преклапања. У поступку ревизије дефинисани су сљедећи секторски циљеви:

Економски развој

Секторски циљ 1: Побољшани услови пословања привредних субјеката до 2020. године,

Секторски циљ 2: Унапријеђени капацитети у пољопривредној производњи до 2020. године,

Секторски циљ 3: Побољшана и обогаћена туристичка понуда до 2020. године.

Друштвени развој

Секторски циљ 1: Унапријеђена доступност комуналне инфраструктуре на цијелом подручју општине до 2020. године,

Секторски циљ 2: Унапријеђена образовна, културна и спортска инфраструктура до 2020. године,

Секторски циљ 3: Ојачани капацитети цивилног друштва до 2020. године.

Сектор заштите животне средине

Секторски циљ 1: Унапријеђени капацитети за збрињавање чврстог отпада до 2020. године,

Секторски циљ 2: Унапријеђена енергетска ефикасност јавних објеката до 2020. године,

Секторски циљ 3: Смањен ризик од елементарних непогода и других несрећа до 2020. године.

2.4. Кључни планирани приоритети и фокуси за посматрани годишњи период (2018. година)

Кључни приоритети економског сектора

У складу са дефинисаним секторским циљевима, кључни приоритети економског сектора за 2018. годину били су промоција Прњавора као атрактивне инвестиционе средине и Подстицаји за пољопривредне произвођаче.

Фокусирање на пројекат Промоција Прњавора као атрактивне инвестиционе средине доприноси реализацији секторског циља 1. - Побољшани услови пословања привредних субјеката до 2020. године.

Фокусирањем на Подстицаје за пољопривредне произвођаче, општина Прњавор активно утиче на унапређење пољопривредне производње што доприноси реализацији секторског циља 2. - Унапријеђени капацитети у пољопривредној производњи до 2020. године.

Кључни приоритети друштвеног сектора

У друштвеном сектору кључни приоритети у 2018. години били су пројекти који су се односили на изградњу приоритетне путне мреже и саобраћајне инфраструктуре, унапређење школске инфраструктуре и модернизацију наставног процеса, те подршку одржавању традиционалних манифестација у руралним подручјима.

Кључни приоритети сектора заштите животне средине

У сектору заштите животне средине у 2018. години кључни приоритети су били пројекти који су се односили на рад азила за животиње и израду општинске просторно-планске документације.

2.5. Збирни преглед приоритетних пројеката и оквира за њихово финансирање обухваћених Планом имплементације за период 2018-2020. година

За плански период 2018-2020. година укупно је планирано 34 пројекта. Посматрајући по развојним секторима, у склопу економског сектора укупно је планирано 10 пројеката, у друштвеном сектору 15 пројеката, те у сектору заштите животне средине 9 пројеката. За реализацију ових пројеката, за наведени трогодишњи период, планирано је укупно 17.954.498,00 КМ, од тога из властитих извора 58% и 42% из спољних извора финансирања.

У наставку је графички приказ структуре планираних пројеката по секторима и структуре финансијских параметара по секторима.

У периоду 2018-2020. година планирано је да се највећи дио средстава утроши у оквиру друштвеног сектора, гдје су садржани и највећи инфраструктурни пројекти, у укупном износу од 11.635.000,00 КМ. У оквиру економског сектора у наведеном периоду планиран је износ од 4.619.313,00 КМ за реализацију 10 пројеката, док је најмање средстава предвиђено за финансирање 9 пројеката из сектора заштите животне средине (1.700.185,00 КМ).

3. ПРЕГЛЕД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ ПРЊАВОР

3.1. Сажет осврт на претходни период имплементације (2017. година)

Планом имплементације за 2017. годину планирано је 14 пројеката. У потпуности је реализовано 10 пројеката, а 4 пројекта се односе на пројекте чија је реализација започела у претходном и наставља се у наредном периоду. Када је ријеч о финансијској реализацији, укупна реализација пројеката је 104,12% у односу на План имплементације за 2017. годину, односно план је премашен за 4%. При томе, у укупној вриједности реализованих пројеката, 80,8% се односи на финансирање из општинског буџета док је 19,2% финансирано из спољних извора финансирања. Упоредивши планирану структуру по изворима финансирања, гдје је у Плану имплементације за 2017. годину било предвиђено финансирање пројеката са 87% из општинског буџета, а 13% из спољних извора финансирања, може се закључити да је остварен већи прилив средстава из спољних извора од планираног.

3.2. Преглед имплементације Стратегије у извјештајној 2018. години

Планом имплементације за 2018. годину планирано је 27 пројеката. У потпуности је реализовано 17 пројеката, дјелимично 6 пројеката, док за 4 пројекта није ни започела реализација. 12 пројеката се односе на пројекте чија је реализација започела у претходном и наставља се у наредном периоду. У наставку је графички приказ реализације пројеката.

Када је ријеч о финансијској реализацији, укупна реализација пројеката је 77,40%. У укупној вриједности реализованих пројеката, 44,2% се односи на финансирање из општинског буџета док је 55,8% финансирано из спољних извора финансирања.

У табелама у наставку дат је детаљан приказ укупно реализованих пројеката у односу на планирано, укупно и по секторима:

Табела 2. Преглед планираних наспрам остварених пројеката у 2018. години (сви сектори)

ПРЕГЛЕД (потпуно или дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из спољних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	27	6.959.198,00	3.103.000,00	3.856.198,00
% структура финансирања од А	100%		44,6%	55,4%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у потпуности или дјелимично реализованих пројеката	23	5.385.151,61	2.378.279,68	3.006.571,34
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	85,2%	77,4%	76,6%	77,9
% структура (од Б)			44,2%	55,8%
В. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	6	59.789,87	28.789,87	31.000,00
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	22,2%	0,86%	0,93%	0,80%
% структура (од В)			48,2%	51,8%
Г. Укупан број у потпуности завршених пројеката	17	5.325.361,74	2.349.790,40	2.975.571,34
% у потпуности завршених пројеката (од А)	63,0%	76,5%	75,7%	77,2%
% структура (од Г)			44,1%	55,9%

Табела 3. Финансијска структура планираних и реализованих пројеката распоређених по секторима на основу Плана имплементације пројеката за 2018. годину

2018. година	Сектор	Збир финансијских вриједности пројеката		Структура финансирања реализованих пројеката	
		Планирано	Реализовано	Буџет (%)	Остало (%)
	Друштвени развој	4.687.700,00	4.452.449,07	42,4%	57,6%
	Економски развој	1.145.313,00	877.900,14	53,7%	46,3%
	Заштита животне средине	1.076.185,00	54.802,40	34,3%	65,7%
	Укупно	6.959.198,00	5.385.151,61	44,2%	55,8%
	% по плану имплементације		77,40%		

Сектор економског развоја

У сектору економског развоја за 2018. годину планирано је укупно 8 пројеката, од којих су 5 у потпуности реализовани а 3 пројекта дјелимично. За реализацију ових пројеката планирано је 1.145.313,00 КМ, а реализовано је 877.900,14 КМ што представља 76,7% од планираних средстава. У овом сектору, средства која су намијењена за реализацију пројеката била су дијелом обезбијеђена из општинског буџета, а дијелом од донатора (Европска унија, USAID, GIZ).

Табела 4.Преглед пројеката из економског сектора

Пројекат	План за 2018. годину	Реализација по изворима финансирања (у КМ)		
		Буџет	Спољни	Укупно
Изградња инфраструктуре у пословној зони Вијака	50.00,00	1.500,00	0,00	1.500,00
Промоција Прњавора као атрактивне инвестиционе средине	70.000,00	88.558,74	0,00	88.558,74
Усклађивање понуде и тражње на тржишту рада	435.813,00	0,00	391.166,00	391.166,00
Изградња капацитета Општине за пружање подршке/ услуга привреди	132.500,00	1.466,87	0,00	1.466,87
Промоција обновљиве енергије и енергетске ефикасности у привреди	15.000,00	0,00	15.000,00	15.000,00
Подстицаји за пољопривредне произвођаче	470.000,00	368.208,53	0,00	368.208,53
Савјетодавна подршка пољопривредним произвођачима	2.000,00	2.000,00	0,00	2.000,00
Унапређење и промоција туристичке понуде	20.000,00	10.000,00	0,00	10.000,00
УКУПНО	1.145.313,00	471.434,14	406.166,00	877.900,14

У области економског сектора током 2018. године реализовани су пројекти: Промоција Прњавора као атрактивне инвестиционе средине, Усклађивање понуде и тражње на тржишту рада, Изградња капацитета општине за пружање подршке/услуга привреди, Промоција обновљиве енергије и енергетске ефикасности у привреди, Подстицаји за пољопривредне произвођаче, Савјетодавна подршка пољопривредним произвођачима и Унапређење и промоција туристичке понуде.

У оквиру пројекта **Изградња инфраструктуре у пословној зони Вијака** израђен је план сервисне саобраћајнице са нивелацијом од стране Предузећа за пројектовање и инжењеринг „Планинг“ д.о.о. Прњавор. Изградња саме инфраструктуре у зони није реализована обзиром да још у потпуности нису ријешени имовинско-правни односи у зони.

У оквиру пројекта **Промоција Прњавора као атрактивне инвестиционе средине** реализовано је низ активности за шта је укупно утрошено 88.558,74 КМ. У склопу овог пројекта, израђена је посебна интернет страница посвећена привредницима, израђени водичи за регистрацију предузетника, водичи за инвеститоре, секторски водичи у привреди, те промотивни филм.

Усклађивање понуде и тражње на тржишту рада – у оквиру овог пројекта израђен је Акциони план запошљавања у општини Прњавор у периоду 2018-2020. година каоосновни инструмент спровођења активне политике запошљавања и успостављања ефикасног система тржишта рада, којим се дефинишу приоритети и циљеви политике запошљавања. Такође, једна

од активности у оквиру овог пројекта је обука за 15 незапослених лица за руковање CNC машином. Пројекат је у потпуности финансиран од стране Европске уније.

Изградња капацитета за пружање подршке/услуга привреди – Пројекат је дјелимично реализован, израђен је Правилник о додјели подстицаја за запошљавање у привреди, те је на основу истог спроведена конкурсна процедура, изабрано 6 корисника услуга чиме ће бити запослено 20 радника. Пројекат ће дијелом бити финансиран из општинског буџета а дијелом од донатора (УНДП кроз МЕГ пројекат). Такође, у склопу овог пројекта побољшан је ниво општинских услуга кроз реализацију ISO стандарда сходно прописаним процедурама и упутствима. За наведену пројектну активност утрошено је 2.500,00 КМ из буџета општине.

Промоција обновљиве енергије и енергетске ефикасности у привреди – реализација припрема водича за инвеститоре у електроенергетском сектору, припрема студије случаја МСЕ „Тривас“ Прњавор, извршена је припрема анализе процедуре издавања дозвола и лиценци за изградњу постројења обновљивих извора енергије у РС.

Подстицаји за пољопривредне произвођаче – Током 2018. године из буџета општине Прњавор на име исплате подстицаја пољопривредној производњи утрошено је укупно 399.976,25 КМ на основу 557 ријешених захтјева пољопривредних произвођача који су остварили право на новчане подстицаје из различитих видова пољопривредне производње, те на основу емијске анализе узорака пољопривредног земљишта. За финансирање трошкова противградне заштите утрошено је укупно 51.000,00 КМ. Такође, на име регресирања камата на пољопривредне кредите утрошено је укупно 6.592,12 КМ.

Савјетодавна подршка пољопривредним произвођачима - ријеч је о пројектној мјери која се реализује сваке године и за коју је током 2018. године издвојено 2.000,00 КМ из буџета општине Прњавор. Активности на пружању савјетодавне подршке проводе се у организацији општинског Одјељења за пољопривреду, водопривреду и шумарство, самостално или у сарадњи са Пољопривредним институтом и Пољопривредним факултетом Бања Лука.

Унапређење и промоција туристичке понуде – пројекат је дјелимично реализован средствима из буџета општине.

Табела 5. Преглед планираних и остварених пројеката у економском сектору у 2018. години

ПРЕГЛЕД (потпуно и дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из спољних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	8	1.145.313,00	594.500,00	550.813,00
% структура финансирања (од А)		100%	51,9%	48,1%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у потпуности или дјелимично реализованих пројеката	8	877.900,14	471.434,14	406.166,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	100%	76,7%	79,3%	73,7%
% структура (од Б)		100%	53,7%	46,3%
В. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	3	12.966,8	12.966,8	-
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	37,5%	1,13%	2,18%	-
% структура (од В)		100%	100%	-
Г. Укупан број у потпуности завршених пројеката	5	864.933,27	458.767,27	406.166,00

% у потпуности завршених пројеката (од А)	62,5%	75,5%	77,2%	73,7%
% структура (од Г)		100%	53%	47%

Друштвени сектор

У друштвеном сектору за 2018. годину планирано је 14 пројеката. Из претходних година пренесено је 10 пројеката чија је реализација настављена у 2018. години. Током 2018. године у потпуности је реализовао 10 пројеката, дјелимично 1 пројекат, док за 3 пројекта реализацијаније ни започела. За реализацију пројеката из друштвеног сектора у 2018. години планирано је 4.687.700,00КМ, а реализовано је 4.452.449,07КМ, што представља 95%. У овом сектору, средства која су намијењена за реализацију пројеката била су обезбијеђена дијелом из општинског буџета - 42,4% од износа укупне реализације, а дијелом из екстерних извора, и то 57,6%.

У наредној табели дат је преглед планираних и реализованих пројеката у 2018. години.

Табела 6. Преглед пројеката из друштвеног сектора

Пројекат	План за 2018. годину	Реализација по изворима финансирања (у КМ)		
		Буџет	Спољни	Укупно
Изградња приоритетне путне мреже и саобраћајне инфраструктуре	1.400.000,00	814.470,81	1.499.900,34	2.314.371,15
Изградња приоритетне водоводне мреже	1.200.000,00	274.124,49	235.020,00	509.144,49
Изградња приоритетне канализационе мреже	150.000,00	99.303,82	225.575,00	324.878,82
Реконструкција приоритетне нисконапонске електромреже	1.000.000,00	0,00	430.000,00	430.000,00
Санација клизишта на подручју општине у складу са приоритетима	100.000,00	13.923,00	0,00	13.923,00
Фестивал националних мањина општине Прњавор Мала Европа	10.000,00	10.000,00	0,00	10.000,00
Подршка одржавању традиционалних манифестација у руралним подручјима	30.000,00	29.234,70	0,00	29.234,70
Изградња Омладинске политике општине Прњавор	1.000,00	0,00	0,00	0,00
Унапређење приоритетне школске инфраструктуре на подручју општине	318.700,00	279.493,36	173.910,00	453.403,36
Модернизација наставног процеса	13.000,00	9.020,00	0,00	9.020,00
Побољшање услова за младе за бављење спортским и културним активностима	262.000,00	341.571,06	0,00	341.571,06
Изградња централног спомен обиљежја	130.000,00	16.902,49	0,00	16.902,49

Оснивање завичајног музеја и адаптација и заштита зграде „Беринац“	70.000,00	0,00	0,00	0,00
Изградња капацитета НВО сектора	3.000,00	0,00	0,00	0,00
УКУПНО	4.687.700,00	1.888.043,73	2.564.405,34	4.452.449,07

Током 2018. године реализовани су сљедећи пројекти:

Изградња приоритетне путне мреже и саобраћајне инфраструктуре – Током 2018. године извршени су радови укупне вриједности 2.314.371,15 КМ, од чега су 814.470,81 КМ средства из буџета општине, док је износ од 1.499.900,00 КМ реализован од стране спољних извора финансирања (Влада Републике Српске).

На територији општине Прњавор у току 2018. године извршене су сљедеће реконструкције путних праваца:

1. Дио Магистралног пута М-16.1 у сврху изградње кружног тока на укрштању Магистралног пута са улицом Светог Саве – радови финансирани од стране ЈП „Путеви РС“ д.о.о. Бања Лука,
2. Локални пут I реда – пут од Магистралног пута М 16.1. на Којином Хану – Црквена – Чивчије – Кокори – Брезичани (Граница са општином Челнинац), дионица Којин Хан – Црквена - радови финансирани од стране ЈП „Аутопутеви РС“ д.о.о. Бања Лука,
3. Локални пут I реда, пут од Регионалног пута Р474 у Доњој Илови (Бакула) – Шибовска – Горњи Смртићи – Тронежа, дионица Новаковићи – базен на Китића брду, радови финансирани од стране ЈП „Аутопутеви РС“ д.о.о. Бања Лука,
4. У склопу изградње ауто-пута Бања Лука – Добој реконструисано је и измјештено више локалних путева: у МЗ Околица, МЗ Доњи Гаљиповци, МЗ Насебина Лишња и у МЗ Поточани, радови су финансирани од стране ЈП „Аутопутеви РС“ д.о.о. Бања Лука,
5. Игралиште код ОШ „Бранко Топић“ Прњавор, радови су финансирани од стране ЈП „Аутопутеви РС“ д.о.о. Бања Лука.

Изградња приоритетне водоводне мреже – Током 2018. године утрошено је 509.144,49КМ, међу најважнијим пројектним активностима у оквиру овог пројекта реализовано је сљедеће: израда главних пројеката објеката за водоснабдијевање насеља Штрпци, радови на изради прикључака воде на водоводну мрежу стамбених објеката за двије ромске породице, измјештање водоводне мреже у Борачкој улици, те радови на одводњи површинских вода у Хиландарској улици.

Изградња приоритетне канализационе мреже –Током 2018. године реализоване су пројектне активности укупне вриједности 324.878,82 КМ од чега је учешће Владе Швајцарске износило 225.575,00 КМ или 69% од укупно реализованих средстава, док је из буџета општине издвојено 99.303,82 КМ. Најзначајније активности реализоване у склопу овог пројекта су радови на реконструкцији улице Вида Њежића, те радови на изградњи шахтова за зонирање.

Реконструкција приоритетне нисконапонске електромреже –током 2018. године извршена је реконструкција приоритетне нисконапонске мреже у износу од 430.000,00 КМ. Радови су у потпуности финансирани од стране ЈП Електрокрајина БЛ, Електродистрибуција Прњавор.

Санација клизишта на подручју општине у складу са приоритетима –Током 2018. године санирана су два клизишта на подручју општине и то клизиште на локалном путу М16.1 Трњани и клизиште на локалном путу I-1 Глоговац-Трњани-Беговци – до локалног пута II -7 на Укринском Лугу, локација Васићи.

Фестивал националних мањина општине Прњавор Мала Европа– у јулу мјесецу одржан је Фестивал националних мањина под називом „Мала Европа“ чиме су промовисани обичаји, језик и традиција националних мањина са подручја општине. Фестивал је окупио око 260 учесника и око 1.000 посјетилаца.

Подршка одржавању традиционалних манифестација у руралним подручјима– Током 2018. године одржано је 36 парастоса у мјесним заједницама. Пројекат је у потпуности завршен у 2018. години (ради се о пројектној мјери која се реализује сваке године).

Унапређење приоритетне школске инфраструктуре – Током 2018. године изведени су радови на реконструкцији и санацији неколико школских објеката на подручју општине чиме је значајно унапријеђена школска инфраструктура, али и енергетска ефикасност јавних објеката. На новом објекту ЈУ Музичка школа Прњавор реализовани су радови укупне вриједности од 114.797,36 КМ. На објекту ОШ „Меша Селимовић“ Насебина Лишња постављена је фасада, замијењена столарија, те изведени радови на уградњи машинских инсталација и хидрантске мреже. Учешће Владе Републике Србије за ове активности износило је 97.700,00 КМ. На објекту ОШ „Милош Црњански Поточани изведени су радови укупне вриједности 142.660,54 КМ, половину средстава обезбиједила је Влада Републике Српске преко Министарства просвјете и културе, док је половина реализована из општинског буџета. Школски објекат је дограђен, постављена фасада, те израђена фекална канализација и извршена монтажа санитарних уређаја. На објекту ОШ „Петар Кочић“ Шибовска израђена је и постављена фасада, на објекту ОШ „Бранко Ћопић“ Прњавор ПО Штрпци извршена санација мокрог чвора, док је на објекту ОШ „Никола Тесла“ Прњавор, ПО Грабик Илова извршена реконструкција кровног покривача.

Модернизација наставног процеса– Пројекат је реализован средствима из буџета општине Прњавор. Средства су дозначена за три школе: ОШ „Свети Сава“ Смртићи, ОШ „Иво Андрић“ Кулаши и ОШ „Вук Караџић“ Доњи Вијачани . У склопу овог пројекта извршена је набавка мотокултиватора за одјељење пољопривредне струке у ЈУ Центар средњих школа „Иво Андрић“ Прњавор, чиме је значајно унапријеђено извођење практичне наставе за ове ученике.

Побољшање услова за младе за бављење спортским и културним активностима – пројекат има карактер пројектне мјере и реализује се сваке године. Током 2018. године пројекат је у потпуности реализован средствима из општинског буџета. Финансијски је подржано 10 спортских манифестација, по којима је општина Прњавор позната у региону и шире. Већина одржаних спортских манифестација има међународни карактер. Пред наведеног, у оквиру овог пројекта расписан је јавни позив за додјелу средстава удружењима из области културе и осталим удружењима на подручју општине. Финансијски је подржано 9 удружења у укупном износу од 32.000,00 КМ.

Изградња централног спомен обиљежја – током 2018. године изведени су радови на изградњи споменика одбрамбено-отаџбинског рата у МЗ Отпочиваљка, те набављен материјал за санацију спомен-обиљежја у МЗ Печенег Илова.

Оснивање завичајног музеја и адаптација и заштита зграде „Ђеринац“ – почетак пројекта пролонгиран за 2019. годину.

Изградња капацитета НВО сектора – током 2018. године одржано је неколико обука у склопу МЕГ пројекта за унапређење грађанског учешћа у процесима доношења одлука на локалном нивоу. Обзиром да се пројекат односи на изградњу капацитета НВО (удружења грађана и организације), а да није било организованих обука искључиво за НВО сматрамо да пројекат није ни започео са реализацијом.

Табела 7. Преглед планираних и остварених пројеката у друштвеном сектору у 2018. години

ПРЕГЛЕД (потпуно и дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из спољних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	14	4.687.700,00	2.406.000,00	2.281.700,00
% структура финансирања од А			51,3%	48,7%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у потпуности или дјелимично	11	4.452.449,07	1.888.043,73	2.564.405,34

реализованих пројеката				
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	78,6%	95%	78,5%	112,4%
% структура (од Б)			42,4%	57,6%
В. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	1	13.923,00	13.923,00	0,00
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	7,14%	0,3%	0,6%	
% структура (од В)			100 %	
Г. Укупан број у потпуности завршених пројеката	10	4.438.526,07	1.874.120,73	2.564.405,34
% у потпуности завршених пројеката(од А)		94,7%	77,9%	112,4%
% структура (од Г)			42,2%	57,8%

Сектор заштите животне средине

У сектору заштите животне средине за 2018. годину планирано је 5 пројеката. Од тога су током 2018. године у потпуности реализована 2 пројекта, 2 пројекта дјелимично, док 1 пројекат није реализован. За реализацију ових пројеката је планирано 1.076.185,00 КМ, а реализовано је 54.802,40 што представља свега 5,1%. У овом сектору, средства која су намијењена за реализацију пројеката била су обезбијеђена дијелом из општинског буџета, а дијелом из спољних извора финансирања (детаљне информације су приказане у табелема у наставку текста).

Табела 8. Преглед пројеката из сектора заштите животне средине

Пројекат	План за 2018. годину	Реализација по изворима финансирања (у КМ)		
		Буџет	Спољни	Укупно
Азил за животиње	15.000,00	14.999,40	0,00	14.999,40
Уређење и развој рекреативне зоне Љубић	10.185,00	1.900,00	1.000,00	2.900,00
Израда општинског плана управљања отпадом	10.000,00	0,00	0,00	0,00
Уређење слива ријеке Укрине у циљу заштите од поплава	1.021.500,00	0,00	30.000,00	30.000,00
Израда програма санитарне заштите воде за пиће и људску употребу за извориште Повелич и акумулацију Дренова	19.500,00	1.903,00	5.000,00	6.903,00
УКУПНО	1.076.185,00	18.802,40	36.000,00	54.802,40

Азил за животиње – Током уговорног периода (07.03.-31.12.2018 године) уклоњено је и збринато укупно 119 паса и 15 легала паса различите старосне категорије (ријеч је о пројектној мјери која се реализује сваке године).

Уређење и развој рекреативне зоне Љубић – у оквиру овог пројекта дозначена су средства Планинарском друштву „Корак више“ које је реализовало одређене активности на чишћењу

кроз акцију „Очистимо земљу за један дан“ и пошумљавању кроз акцију „Милион садница за један дан“.

Израда општинског плана управљања отпадом – Током 2016. и 2017. године реализоване су припремне радње за израду Локалног плана управљања отпадом, а надлежно одјељење ће приступити изради наведеног плана након усвајања републичке Стратегије управљања отпадом (2019. године).

Уређење слива ријеке Укрине – извршено је уређење корита ријеке Лишње између два крака улице Живојина Прерадовића (стара улица и нови крак према Ђурићима), урађена је камена облога, насип и проширење корита ријеке.

Израда програма санитарне заштите воде за пиће и људску употребу за извориште Повелич и акумулацију Дренова – Пројекат је завршен, израђен је Програм санитарне заштите воде за пиће за људску употребу за извориште „Повелич“ и „Дабрак“. Вриједност ове услуге износила је 6.903,00 КМ, од чега је износ од 5.000,00 КМ учешће Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске. А остатак средстава обезбијеђен је из општинског буџета.

Табела 9. Преглед планираних и реализованих пројеката у сектору заштите животне средине у 2018. години

ПРЕГЛЕД (у потпуности и дјелимично реализовани пројекти)	Број пројеката	Укупно	Из буџета	Из спољних извора
ПЛАНИРАНО				
А. Укупан број планираних пројеката	5	1.076.185,00	52.500,00	1.023.685,00
% структура финансирања (од А)	100%	100%	4,87%	95,1%
У РЕАЛИЗАЦИЈИ				
Б. Укупан број у потпуности или дјелимично реализованих пројеката	4	54.802,40	18.802,40	36.000,00
% у потпуности или дјелимично реализованих пројеката (од А)	80%	5,1%	35,8%	3,5%
% структура (од Б)			34,3%	65,7%
В. Укупан број дјелимично реализованих пројеката	2	32.900,00	1.900,00	31.000,00
% дјелимично реализованих пројеката (од А)	40%	3,1%	3,6%	3,0%
% структура (од В)			5,8%	94,2%
Г. Укупан број у потпуности завршених пројеката	2	21.902,40	16.902,40	5.000,00
% у потпуности завршених пројеката (од А)	40%	2%	32,2%	0,5%
% структура (од Г)			77,2%	22,8%

3.3. Кључни резултати и остварени прогрес

На основу свих прикупљених и обрађених података о имплементацији пројеката у извјештајном периоду може се закључити да су годишњи резултати видљиви кроз реализацију пројекта Изградња приоритетне школске инфраструктуре, пројекта Изградња приоритетне путне мреже и саобраћајне инфраструктуре, као и Програма подршке пољопривредној

производњи. Реализацијом ових пројеката општина Прњавор је остварила значајан допринос у унапређењу основношколског васпитања и образовања, путне инфраструктуре и пољопривредне производње.

Поред пројеката предвиђених Планом имплементације, током 2018. године реализоване су активности у оквиру неколико значајних пројеката:

- **Municipal Environmental and Economic Governance (MEG)** пројекта, те пројекта **КоопЛокал** који се реализује у сарадњи са организацијом Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Водећи имплементатор пројекта је Привредна комора Републике Српске – Подручна Привредна комора Бања Лука, а партнери Општина Прњавор, Општина Србац и Општина Лакташи.

- Пројекат **Партнерство за квалитетна радна мјеста и конкурентност** финансиран је од стране Европске уније, у оквиру пројекта Поддршка локалним партнерствима за запошљавање у Босни и Херцеговини, а имплементиран од стране Међународне организације рада (ILO). Водећи имплементатор конкретног пројекта на подручју општине Прњавор је УГ Агенција за развој предузећа ЕДА Бања Лука, а партнери Општина Прњавор, ЈУ Завод за запошљавање Републике Српске, ЈУ Биро за запошљавање Прњавор, ЈУ Центар средњих школа Иво Андрић Прњавор, предузећа Тривас д.о.о. Прњавор и Топлинг д.о.о. Прњавор. Укупна вриједност пројекта износи 222.827,50 ЕУР, од којих је 200.000,00 ЕУР учешће средстава гранта. Имплементација пројекта започела је 01.06.2017. године, а пројекат је завршио у јануару ове године.

- Пројекат **LocalInterAct мрежа** је финансиран од стране Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Водећи имплементатори пројекта су УГ Агенција за развој предузећа ЕДА Бања Лука, а партнери Општина Прњавор, Општина Дервента и Општина Лакташи. Укупна вриједност пројекта је 226.325,00 ЕУР. Имплементација пројекта започета је у августу 2017. године, а завршен је 2018. године. Пројектне активности су се одвијале на локацији општина Прњавор, Дервента и Лакташи. Општи циљ пројекта је био побољшати конкурентност извозно оријентисаних сектора и предузећа, уз унапријеђену локацијску конкурентност подручја.

Економски развој

Секторски циљ 1: Побољшани услови пословања привредних субјеката до 2020. године - Током 2018. циљ је добрим дијелом остварен, и то реализацијом пројеката Промоција Прњавора као атрактивне инвестиционе средине и Усклађивање понуде и тражње на тржишту рада.

Секторски циљ 2: Унапријеђени капацитети у пољопривредној производњи до 2020. године - За остварење Секторског циља 2. планирана су 2 пројекта: Продстицаји за пољопривредне произвођаче и Савјетодавна подршка пољопривредним произвођачима (у потпуности реализовани – имају карактер пројектних мјера и реализују се у континуитету).

Секторски циљ 3: Побољшана и обогаћена туристичка понуда до 2020. године - У протеклој години овај секторски циљ је дјелимично остварен, захваљујући промоцији туристичких потенцијала општине.

Друштвени развој

Секторски циљ 1: Унапријеђена доступност комуналне инфраструктуре на цијелом подручју општине до 2020. године – Током 2018. године Секторски циљ 1. је у потпуности остварен.

За остварење Секторског циља 1. планирано је 5 пројеката:

-Изградња приоритетне водоводне мреже – Током 2018. године утрошено је 509.144,49ЕУР, међу најважнијим пројектним активностима у оквиру овог пројекта реализовано је следеће: израда главних пројеката објеката за водоснабдијевање насеља Штрпци, радови на изради прикључака воде на водоводну мрежу стамбених објеката за двије ромске породице,

измјештање водоводне мреже у Борачкој улици, те радови на одводњи површинских вода у Хиландарској улици.

Изградња приоритетне канализационе мреже –Током 2018. године реализоване су пројектне активности укупне вриједности 324.878,82 КМ од чега је учешће Владе Швајцарске износило 225.575,00 КМ или 69% од укупно реализованих средстава, док је из буџета општине издвојено 99.303,82 КМ. Најзначајније активности реализоване у склопу овог пројекта су радови на реконструкцији улице Вида Њежића, те радови на изградњи шахтова за зонирање.

- Изградња приоритетне путне мреже и саобраћајне инфраструктуре– пројекат је током 2018. године у потпуности реализован, јер је ријеч о пројектној мјери која се реализује у континуитету.

- Реконструкција приоритетне нисконапонске мреже– активности у оквиру овог пројекта не спроводи Општинска управа, већ надлежно предузеће, па се и евиденција о реализацији води у оквиру истог.

- Санација клизишта на подручју општине Прњавор у складу са приоритетима - Током 2018. године реализоване су активности на санацији два клизишта.

Секторски циљ 2: Унапријеђена образовна, културна и спортска инфраструктура до 2020. године - Током 2018. године Секторски циљ 2. је у потпуности остварен, посебно у домену унапређења услова за основношколско образовање, кроз реализацију активности на санацији и реконструкцији неколико школских објеката.

Секторски циљ 3: – Ојачани капацитети цивилног друштва до 2020. године – за остварење овог циља Планом имплементације за 2018. годину би је планиран један пројекат Изградња капацитета НВО сектора у смислу обучавања представника НВО сектора за писање пројеката и привлачење екстерних извора финансирања. Секторски циљ није оставрен.

Сектор заштите животне средине

Секторски циљ 1: - Унапријеђени капацитети за збрињавање чврстог отпада до 2020. године - За остварење Секторског циља 1. планирана су 3 пројекта: Азил за животиње, Уређење и развој рекреативне зоне Љубић и Израда општинског плана управљања отпадом. Током 2018. године Секторски циљ 1. је дјелимично остварен, у домену збрињавања паса луталица. Општина редовно у годишњем буџету издваја средства за азил. Пројекат се проводи у континуитету и у плану имплементације води се као пројектна мјера.

Секторски циљ 2: - Унапријеђена енергетска ефикасност јавних објеката до 2020. године, За остварење Секторског циља 2. у Плану имплементације за 2018. годину није планиран ниједан пројекат, али је циљ дјелимично остварен кроз реализацију пројекта Унапређење приоритетне школске инфраструктуре (урађена фасада и замијењена столарија на неколико школских објеката на подручју општине).

Секторски циљ 3: Смањен ризик од елементарних непогода и других несрећа до 2020. Године – Циљ је дјелимично остварен реализацијом два пројекта: Уређење слива ријеке Укрине – извршено је уређење корита ријеке Лишње између два крака улице Живојина Прерадовића (стара улица и нови крак према Ђурићима), урађена је камена облога, насип и проширење корита ријеке и Израда програма санитарне заштите воде за пиће и људску употребу за извориште Повелич и акумулацију Дренова.

3.4. Вертикална и хоризонтална усклађеност

У погледу вертикалне усклађености, општина Прњавор је реализовала одређене пројектне активности уз финансијску подршку институција са виших нивоа власти, ентитетских и државних (Владе Републике Српске, Владе Републике Србије, Фонда за заштиту животне средине). Ријеч је о пројектима реализованим у друштвеном сектору и сектору заштите

животне средине, а односе се на пројекте Унапређења приоритетне школске инфраструктуре, те пројекат Израда програма санитарне заштите воде за пиће и људску употребу за извориште Повелич и акумулацију Дренова.

У погледу хоризонталне усклађености значајно је нагласити да неколико пројеката има интерсекторски приступ, чија реализација дјелимично доприноси остварењу циљева из сва три сектора развоја.

3.5 Институционални капацитети општинске управе

У тренутку израде Стратегије у општини Прњавор био је на снази Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста који је предвиђао модел управљања развојем путем Одсјека за локални економски развој у оквиру Одјељења за локални економски развој и друштвене дјелатности. Међутим, уочена је потреба да се прецизније дефинишу улоге и надлежности ове структуре и других актера у управљању развојем (препоручене су измјене и допуне Правилника којима ће се обезбиједити прецизнији назив јединице(одсјека) која се бави развојем, њене надлежности, врсте радних мјеста и описа послова, а нарочито њена улога као главног координационог фактора у остварењу свих функција управљања развојем. Такође је било потребно прецизније дефинисати надлежности одјељења, односно начелника одјељења, како би се постигао пуни ефекат у управљању развојем и Стратегијом развоја.

У складу са препорукама, у општини је 2014. године Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста општинске управе општине Прњавор („Службени гласник општине Прњавор“, број 27/14) формиран Одсјек за развој и предузетништво са четири радна мјеста:

1. Шеф Одсјека за развој
2. ССС за развој, предузетништво и аналитичко-статистичке послове
3. ССС за управно правне послове
4. СС за вођење регистара, база података и административне послове.

Међутим, наредном измјеном Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста општинске управе општине Прњавор („Службени гласник општине Прњавор“, број 24/15) систематизована су само три радна мјеста – укинута је позиција СС за вођење регистара, база података и административне послове. Према посљедњем Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Општинске управе општине Прњавор („Службени гласник општине Прњавор“, број 34/17, 1/18, 7/18, 14/18, 20/18, 21/18, 22/18, 23/18 и 24/18), у оквиру Одсјека за развој и предузетништво систематизована су 3 радна мјеста са 4 извршиоца.

Начелници одјељења, према важећем Правилнику, имају обавезу да учествују у процесима стратешког планирања и изради годишњих планова имплементације.

4. ЗАКЉУЧАК

Реализација стратегије у 2018. години је задовољавајућа, што показује 63,0% у потпуности реализованих пројеката у односу на укупан број планираних пројеката у извјештајном периоду. У погледу финансијске реализације, током 2018. године остварени су задовољавајући резултати, а што се може сагледати из укупног процента реализације планираних средстава од 77,40%. Такође, у погледу привлачења екстерних средстава проценат од 55,8% је веома добар и указује на реално предвиђање финансирања из екстерних извора приликом сачињавања Плана имплементације.

На основу *Извјештаја о средњерочној евалуацији Стратегије интегрисаног локалног развоја општине Прњавор за период евалуације 2012-2015. година*, почетком 2017. године приступило се ревизији Стратегије развоја, а тај процес је окончан током 2018. године, па је Ревидирани

документ усвојен на сједници Скупштине општине Прњавор одржаној 10.07.2018. године и објављен у „Службеном гласнику општине Прњавор“ број 13/18.

У 2018. години нису значајно унапријеђени институционални капацитети за ефикасније управљање развојем. Послове Јединице за управљање развојем (ЈУРА) обавља Одсјек за развој и предузетништво у оквиру Одјељења за локални економски развој и друштвене дјелатности.

У домену запажања о оствареном квалитету системског управљања развојем битно је нагласити:

- План имплементације за период 2018-2020. годину је припремљен у складу са ЈУРА календаром, усвојен од стране Скупштине општине и објављен на званичној страници општине (<http://opstinaprnjavor.net/wp-content/uploads/2019/03/Plan-implementacije-2018-2020.-godina.pdf>)

Одлука о усвајању Плана имплементације и индикативног финансијског плана за период 2018-2020. година објављена је у „Службеном гласнику општине Прњавор“ број 13/18.

- Годишњи планови рада служби/одјељења су припремљени у складу са ЈУРА календаром и ЈУРА дефинисаним роковима, уз примијену пројектног приступа. Извјештаји о реализацији планова служби/одјељења су редовно разматрани и кориштени за припрему корективних мјера, те евентуалну измјену /допуну Плана имплементације развојне стратегије,

- У погледу изградње механизма сарадње са приватним сектором постигнут је значајан напредак кроз рад Привредног савјета.

У наредном периоду посебно је потребно обратити пажњу на:

- Реалније планирање броја пројеката и финансирања из средстава буџета и екстерних извора,
- Успоставу адекватног система праћења имплементације пројеката и извјештавања,
- Унапређење сарадње са привредним сектором с циљем праћења мјерења и вредновања утицаја и инвестиција пословног сектора на имплементацију Стратегије развоја,
- Детаљније анализирање спољних извора (виши ниво власти, донатори, међународне организације, међуопштинска и прекогранична сарадња),
- Јачање капацитета локалне управе и актера из ужег и ширег окружења, како за писање пројеката, тако и за лобирање и друге облике привлачења спољних извора финансирања,
- Јачање међусобне координације и укљученост приватног и НВО сектора у свима фазама процеса стратешког планирања, имплементације, праћења и извјештавања.